

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרכא

ערב שבת-קודש
פרשת שלח
כ' בסיוון ה'תשס"ז

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ' בסיון ה'תשס"ו – כ"ז בסיון ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ' בסיון	הלי עבדים. פרק ז-ט.	הלי עדות. פרק ג.	מ"ע רלה. מל"ת רנד. רנה.
ש"ק	כ"א בסיון	אודך ביושר וגו'. ספר משפטים והוא ספר שלשה עשר.. הלי שכירות.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע רמג.
א'	כ"ב בסיון	פרק ד-ו.	פרק ה.	מ"ע ר. מל"ת רלח.
ב'	כ"ג בסיון	פרק ז-ט.	פרק ו.	מ"ע רא.
ג'	כ"ד בסיון	פרק י-יב.	פרק ז.	מל"ת רסז. רסח.
ד'	כ"ה בסיון	פרק יג. הלי שאלה ופקדון.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מל"ת ריט. מ"ע רמד.
ה'	כ"ו בסיון	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע רמד.
ו'	כ"ז בסיון	פרק ו-ח.	פרק י.	מ"ע רמב.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.16	7.48.4	1.17	12.41	9.06	5.38	4.34	4.06	2.56	ו', כ' בסיון
8.17	7.48.7	1.17	12.42	9.06	5.38	4.34	4.07	2.56	ש"ק, כ"א בסיון
8.17	7.49.0	1.17	12.42	9.06	5.38	4.34	4.07	2.56	א', כ"ב בסיון
8.17	7.49.3	1.18	12.42	9.06	5.38	4.34	4.07	2.56	ב', כ"ג בסיון
8.17	7.49.5	1.18	12.42	9.07	5.38	4.35	4.07	2.56	ג', כ"ד בסיון
8.18	7.49.7	1.18	12.42	9.07	5.39	4.35	4.07	2.56	ד', כ"ה בסיון
8.18	7.49.9	1.18	12.43	9.07	5.39	4.35	4.07	2.56	ה', כ"ו בסיון
8.18	7.50.1	1.18	12.43	9.07	5.39	4.35	4.08	2.57	ו', כ"ז בסיון

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
7.11	8.29	7.26	8.32	7.19	8.34	7.27	8.30	7.11	8.29
7.13	8.31	7.28	8.34	7.21	8.35	7.29	8.32	7.13	8.31

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מו"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

קריאת-שמע והנחת תפילין – השפעה על הזולת ועבודה עצמית

אל יאמר אדם שאין רצונו לרדת במדרגה ולעסוק בעניינים
גשמיים וחומריים, שכן "דיו לעבד להיות כרבו" □ כשם שהקב"ה
נתאוהה להיות לו 'דירה בתחתונים', כך גם לו צריך להיות
'מתאים' לעסוק עם הזולת שנמצא במצב ירוד □ ועל-ידי זה
שעבודתו תהיה "להיות כרבו", נעשה "עבד נאמן" שכל מציאותו
אינה אלא מציאות רבו □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. בהמשך להמבואר לעיל (בהמאמר ד"ה "כי

תבואו אל ארץ מושבותיכם") על-דבר עניין
הנסכים בעבודת האדם שזהו עניין ההמשכה
למטה – יש להוסיף:

בליקוטי-תורה פרשתנו¹ איתא ש"צריך
האדם להשפיל עצמו ולומר, דיו לעבד להיות
כרבו ולעשות מכון לשבתו להיות לו דירה
בתחתונים".

כלומר: אל יאמר האדם שאין רצונו לירד
ממדריגתו כדי לעסוק בעניינים גשמיים
וחומריים, שכן, "דיו לעבד להיות כרבו"²,
וכשם שנתאוהה הקב"ה להיות לו דירה
בתחתונים³, כך צריך להיות מתאים לו ("עס
זאל אים אנשטיין") לירד ולעסוק בעניינים
גשמיים וחומריים לעשותם דירה לו יתברך.

וכיוון שצדיקים דומין לבוראן⁴, הרי, גם
ביחס אליהם צריך לומר "דיו לעבד להיות
כרבו", ובנידון דין, שיש ללמוד מהנהגתו של

הרבי, כ"ק מו"ח אדמו"ר, כדלקמן.

ב. ובהקדמה – שיום השבת-קודש זה הוא
שבת מברכים חודש תמוז, אשר, בו ישנו היום
המיוחד די"ב תמוז, יום ההולדת ויום הגאולה
של כ"ק מו"ח אדמו"ר. ולכן, הזמן המתאים
להתבונן בהנהגתו של הרבי בעת המאסר
והגאולה:

גם במשך הזמן שבין היציאה מבית-
האסורים להגאולה בי"ב תמוז – היותו בעיר
מקלטו (קאסטרמא), פינה נידחת – המשיך
הרבי לעסוק בהרבצת התורה והפצת היהדות,
כמו ייסוד חדר, מקווה וכיוצא-בזה⁵.

ביום השבת-קודש האריך הרבי בתפילתו
בבית-הכנסת – דבר שעורר רושם רב ופלא
גדול: יהודי מתפלל עד השעה שלוש-ארבע
אחר הצהריים!... כולם כבר סיימו מזמן את
התפילה, סעדו סעודת שבת וגם הספיקו לישון

(4) ב"ר פס"ז, ח. רות רבה פ"ד, ג. ועוד.

(5) ראה סה"ש תש"א עמ' 139. לקו"ש ח"ד עמ'
1063.

1 מ.ד.

2 ברכות נח, ב. ועוד.

3 ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר
פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

דבר מלכות

בהתעסקות עם דברים תחתונים, ובלשון חז"ל⁸ "אי אפשר לעולם... בלא בורסקי", אבל, כל אחד מהם טוען מדוע צריך הוא להיות ה"בורסקי"!!!

ומה גם – מוסיפים לטעון – שהם אינם פועלים מאומה בהדברים התחתונים, שהרי הם אינם רואים שפעלו משהו... ולאידך, רואים הם היטב שהירידה לעסוק בעניינים תחתונים מפריעה להם ומבלבלת אותם בעבודתם הם, ואם כן, טוענים הם, מה רוצה הקב"ה מהם ("וואס וויל דער אויבערשטער פון זיי האבן"...)... למה להם לירד לעסוק בעניינים תחתונים ("נאך וואס דארף מען קריכן אין נידעריקע עניינים"), ולהסתכן בכך שעלולים לבוא חס-ושלום למצב ד"יפתה לבככם", ועד להמשך "וסרתם ועבדתם גוי" – על-כל-פנים בדרקות דדקות, על-דרך מאמר רז"ל¹⁰ "ישראל שבחול עובדי עבודה-זרה בטהרה הן".

והמענה לכל זה – "דיו לעבד להיות כרבו": למרות הפלאת מעלתו של הרבי, היה לו מתאים ("אים איז אנגעשטאנען") להתעסק בעניינים פשוטים, ולא עוד אלא שהתמסר להתעסקות זו עד כדי כך שאמר שלולי זאת מוטב שידו תהיה רזה ומצומקת... ואם כן, אם רבי היה מתאים להתעסק בעניינים פשוטים הרי בוודאי שההתעסקות בעניינים פשוטים יכולה להיות מתאימה לאנשים כערכנו, אשר, לאחר כל המעלות... הן המעלות האמיתיות ואפילו המעלות המדומות, "וויפל ער זאל ניט האלטן פון זיך" (ככל שרק שיחזיק מעצמו), מבין הוא שאין לו ערך כלל אל הרבי!

ואם כן, אם אינו יכול לפעול על עצמו להתעסק עם הזולת על-ידי התכוננות אחרת – יפעול זה בעצמו על-ידי זה שיתבונן ש"דיו לעבד להיות כרבו".

("מ'האט שוין אפגעגעסן און זיך אויסגעשלאפן"...)... וכאן עומד לו "ראבין" (רב) ומתפלל עדיין!... ועד כדי כך נעשה רעש בעיירה, שאפילו הכומר של העיירה בא בעצמו לבית-הכנסת לראות את הפלא הגדול!...

ולמרות כל זה, הרי העובדה שבימים אלה לא היה הרבי יכול לכתוב מכתב ליהודי בנוגע לעניינים פשוטים, הכאיבה לו וציערה אותו, עד כדי כך, שהתבטא בפני אחד מהחסידים המקורבים ששהו עמו [החסיד ר' אליהו-חיים] "או חסיד ר' מיכאל דווארקין", שאם כן הוא המצב, לשם מה צריכים את היד? – מוטב שהיתה היד נעשית רזה ומצומקת ("עס וואלט זיין בעסער די האנט זאל חס ושלום אפדארן"!)...!

הגע עצמך:

למרות שמדובר אודות ידו הקדושה של הרבי, שעליה הניח תפילין, ועשה בה כמה וכמה עניינים של קדושה וכו' – אומר הרבי, שכיוון שעברו ימים ספורים שבהם לא הייתה יכולה יד זו לכתוב מכתב ליהודי [אף שבאותם ימים עצמם עשה כמה וכמה פעולות גם בהפצת התורה והיהדות, נוסף לכך ששהותו בעיר מקלטו הייתה חלק מכללות המאסר בשביל עבודתו בהפצת התורה והיהדות], מוטב לה שתיעשה רזה ומצומקת ("זי זאל אפדארן"...)...

ג. הנהגה זו מהווה לימוד והוראה לכל אחד ואחד בנוגע להתעסקות עם הזולת:

ישנם כאלה הטוענים מדוע צריכים הם לירד ממדרגתם כדי להתעסק עם זולת שנמצא במעמד ומצב ירוד, הרי מוטב יותר אם היו מנצלים זמן זה בשביל ההתעסקות בעניינים נעלים בעבודה עם עצמם ("טאן מיט זיך"). הם יודעים אמנם שיש צורך לעולם

8) פסחים סה, רע"א. וש"נ.

9) עקב יא, טז.

10) ע"ז ח"א, וראה תו"א בראשית כב, ובכ"מ.

6) אלטהויז – ראה אודותיו סה"ש תרפ"ב עמ'

30 הערה 17. וש"נ.

7) ראה אודותיו – סה"ש תרצ"ט ע' 302. וש"נ.

דבר מלכות

ולא עוד אלא שעל-ידי זה שיפעל על עצמו "לחיות כרבו" – אזי "יהיה כרבו", ובזה גופא – תחילה "כרבו", בכ"ף הרמיון, ולאחרי זה גם ללא כ"ף הרמיון, כיוון שכל מציאותו נעשית מציאותו של רבו, בדוגמת שליח שכל

היינו, שאין זה "כאדם הקורא בתורה"¹⁴. אלא כדי לצאת ידי חובת מצוות קריאת-שמע מדאורייתא – כיצד קורין קריאת-שמע בלא תפילין, היפך מאמר רז"ל¹⁵ "כל הקורא קריאת-שמע בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר

העובדה שבאותם ימים לא יכול היה הרבי לכתוב מכתב

ליהודי, הנאיבה לו וציערה אותו, עד כדי כך, שאמר

"אם כן הוא המצב, לשם מה צריכים את היד?!..."

מציאותו נעשית מציאות המשלח¹¹.

בעצמו?"

וכבר שקלו וטרו בזה כמה וכמה¹⁶ ומסקנת דבריהם שהפירוש ד"הקורא קריאת-שמע בלא תפילין" (שחשיב כעדות שקר) הוא לפי שאינו מניח תפילין כלל, אבל הא שאינו מניח תפילין בשעת קריאת-שמע (אלא לאחרי זה) ודאי לא חשיב עדות שקר ח"ו.

ה. ובפרטיות יותר:

מהביאורים הידועים בזה – בשם החוזה מלובלין¹⁶ – שכיוון שאמרו שקריאת-שמע בלא תפילין הווי כזבח בלא נסכים, הרי כשם שיכולים להביא הנסכים לאחרי הזבח, דקיימא לן שאדם מביא זבחו היום ונסכיו למחר (עד עשרה ימים)¹⁷, כך יכולים להניח תפילין לאחרי קריאת-שמע, ולא הווי עדות שקר.

אמנם, ביאור זה אינו מחוור לגמרי, כי קריאת-שמע ותפילין אינם דומים לגמרי לזבח ונסכים, שהרי בזבח ונסכים יכול להביא הנסכים גם למחר, מה-שאין-כן בקריאת-שמע ותפילין אינו יכול לרחות הנחת תפילין למחר, ואם לא יניח תפילין בו ביום בוודאי ייחשב

ד. בהמשך להאמור על-דבר עניין הנסכים, ההמשכה למטה שבההתעסקות עם הזולת – יש להוסיף ולהבהיר גם לאורך גיטא על-דבר הצורך וההכרח בעבודה עם עצמו, אשר, בעניין זה יש לימוד והוראה מההנהגה בנוגע לקריאת-שמע ותפילין, שהם בדוגמת זבח ונסכים, כמובן ממאמר רז"ל¹² "כל הקורא קריאת-שמע בלא תפילין... כאילו הקריב... זבח בלא נסכים" (כנ"ל בהאמור).

ויש להקדים ולבאר תחילה ההנהגה שמצינו אצל חסידים ואנשי מעשה לקרות קריאת-שמע קטנה ללא תפילין.

– ברשימותי¹³ ציינתי מה ששמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר, שאביו כ"ק אדנ"ע, היה קורא את קריאת-שמע קטנה בתפילין. אבל אף-על-פי-כן, רואים בפועל שעמא-דבר דהחסידים נוהגים לקרות קריאת-שמע קטנה בלא תפילין –

דלכאורה, כיוון שקריאת-שמע קטנה היא מפני שחוששים שמא יאחרו זמן קריאת-שמע,

15) ראה שו"ת בית-יצחק או"ח סי' יז. 'אות חיים ושלום' (לבעל מנח"א) סכ"ה סק"ו. ועוד.

16) הובא בבית-יצחק ר'באות חיים ושלום' שם.

17) מנחות טו,ב. רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ב הי"ב.

11) ראה לקח-טוב (להר"י ענגל) בתחלתו. וראה גם לקמן סוסי"א.

12) ברכות יד, סע"ב. וש"נ.

13) נדפס ב"רשימות" חוברת קנו עמ' 11.

14) ברכות ט,ב (במשנה).

דבר מלכות

לעדות שקר?

ולא הניח תפילין הרי ביטל המצווה ותפילין [ופשיטא שלא מהני הא שמדאורייתא הווי לילה זמן תפילין, דכיוון שבנוגע לפועל אינו יכול להניח תפילין בלילה, הרי ביטל מצוות תפילין מדאורייתא, גם אם הסיבה שלא הניחם בלילה היא גזירת חכמים²³], ובמילא הווי הקריאת-שמע עדות שקר.

ז. ועניין נוסף בטעם המנהג דקריאת-שמע קטנה בלא תפילין דווקא (נוסף על האמור שאפשר לקרות קריאת-שמע בלא תפילין דלא חשיב עדות שקר) – כפי שמבאר הר"צ ממונקאטש²⁴ שיש מעלה בקודש לתפילין שהם בעשייה לגבי קריאת-שמע שהיא (במחשבה ו)בדיבור (כמוזכר בהמאמר), ולכן צריך לקרות קריאת-שמע תחילה ולאחרי זה להניח תפילין, משום "מעלין בקודש"²⁵.

ובהקדם – שמצינו כן לעניין ציצית ותפילין, שכיוון שקדושת התפילין גדולה מקדושת הציצית [שהרי תפילין הם "תשמישי קדושה"²⁶, מה-שאינ-כן ציצית שאינם אלא "תשמישי מצווה"²⁶ בלבד, וגם: תפילין היא מצווה ש"אדם חייב להשתדל ולרדוף עד שיעשה אותה"²⁷, מה-שאינ-כן ציצית, "אין אדם מחוייב לקנות לו תלית (שחייבת בציצית) ולהתעטף בה כדי שיעשה בה ציצית"²⁸, אלא יכול לילך בבגד שאינו חייב בציצית], לכן הסדר הוא ש"אחר שלבש תלית מצוייץ יניח תפילין, שמעלין בקודש"²⁹. והא דהקשו האחרונים³⁰ שהכלל ד"מעלין

ואין לתרץ שבתפילין יש סיבה צדדית-שמונעת צירוף הנחת תפילין דמחר לקריאת-שמע דיום שלפניו (שלא תחשב לעדת שקר), בגלל הפסק הלילה שלא זמן תפילין הוא¹⁸, כי: גם נסכים זמנם ביום דווקא ולא בלילה¹⁹, כמו קרבנות שאין מקריבים אותם אלא ביום, שנאמר "ביום צוותו"²⁰, ואף-על-פי-כן, אין הלילה מפסיק צירוף הנסכים לזבח דיום שלפניו, ומאי שנא תפילין.

ותירה מזה: בנסכים, חיוב הבאתם ביום ולא בלילה הוא מדאורייתא, ואף-על-פי-כן אין הלילה חשיב הפסק לצירוף הנסכים לזבח, ועל-אחת-כמה-הוכמה בתפילין, שמדאורייתא זמנם גם בלילה, אלא שחכמים גזרו שלא להניח תפילין בלילה (שמא יישן בהם)²¹, ודאי שאין הלילה חשיב הפסק לצירוף התפילין לקריאת-שמע.

י. ויש לומר הביאור בזה:

הגדר דעדות שקר בקריאת-שמע בלא תפילין אינו אלא כשמבטל מצוות תפילין (שאינו מניחם כלל), אבל זה שבשעת קריאת-שמע אינו מקיים מצוות תפילין (אלא מניחם לאחר זמן), לא חשיב עדות שקר, כיוון שאינו מבטל המצווה ותפילין, שהרי מקיימה לאחר זמן²².

ועל-פי זה אתי שפיר שהנחת תפילין דמחר לא מהני לקריאת-שמע דיום שלפניו שלא תחשב לעדות שקר – דכיוון שעבר כל היום

18) זבחים יט, א. וש"נ.

19) תמורה יד, טע"א. רמב"ם שם פ"ד ה"ה.

20) צו ז, ז, לח. מגילה כ, ב. רמב"ם שם ה"א.

21) טושו"ע ואדה"ז א"ח רס"ל.

22) א"א"כ נאמר שיש מצווה במשך כל היום, כדלקמן ס"ה.

23) דוגמא לדבר: קניין דרבנן מהני לדאורייתא (ראה הדעות בזה: פס"ד להצ"צ חאו"ח סתמ"ה ס"ג; ספרים שנשמנו בשד"ח כללים מערכת הק"ף כלל ח"י. ועוד). פסולת עדות דרבנן פטורים משבועת העדות דאורייתא (ראה

שבועות לא, א. רמב"ם הל' שבועות רפ"י. אנציק' תלמודית ערך 'דברי סופרים' ס"ו (עמ' קא ואילך). וש"נ).

24) 'אות חיים ושלוש שם'. וראה בית-יצחק שם.

25) ברכות כח, א. וש"נ.

26) מגילה כ, ב.

27) רמב"ם הל' ברכות פי"א ה"ב.

28) שם הל' ציצית פ"ג ה"א.

29) שו"ע א"ח ר"ס כה.

30) ראה שאגת-אריה סכ"ח. גו"כ השו"ע שם (דגול מרבכה. יד-אפרים). ועוד.

דבר מלכות

בקודש" הוא רק במצווה אחת [כמו בנר חנוכה, ש"ביום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך... דמעלין בקודש ואין מורדין"³¹, ועל-דרך זה בלחם-הפנים, ש"על של כסף נותן לחם-הפנים בכניסתו, ועל של זהב ביציאתו,

קריאת-שמע במשך כל היום גם בלא תפילין, ואין בזה חשש דמעיד עדות שקר. אמנם, מצינו³⁵ במנהג הגאונים שהיו קורין גם קריאת-שמע דערבית בתפילין, ובסיום פרשה שנייה (לאחרי הפסוק "וקשרתם גו")

למרות גודל המעלה שבנסקנות ציבורית, יש להגביל את הזמן המוקדש לכך, שיהיה בהתאם למה שנצטווה, שכן בזמן זה פועל הוא כל מה שביכולתו לפעול

היו חולצין התפילין [כלומר, אף שמנהגם היה להתפלל ערבית מבעוד יום (כדאיתא בתוספות)³⁶], מכל-מקום, לא רצו שיהיו התפילין עליהם במשך כל תפילת ערבית כיוון ששייכת ללילה שאינו זמן תפילין], ועל כן צריך לומר שגם בקריאת-שמע דערבית (לאחרי שכבר קיימו מצוות תפילין) היו חוששין להעניין דעות שקר בקריאת-שמע ללא תפילין, עד כדי-כך, שהעדיפו להפסיק באמצע קריאת-שמע (בין פרק לפרק) לצורך חליצת התפילין מאשר לקרות קריאת-שמע ללא תפילין!

ועל-דרך זה מצינו³⁷ שהחתם-סופר נהג שלא לקרות קריאת-שמע בתפילין דרבנו תם, משום שאם ההלכה כרש"י (כמנהג העולם) נמצא שלדינא אין תפילין דרבנו תם חשובים תפילין³⁸, ואם יאמר בהם שמע הווי קריאת-שמע בלא תפילין. ומוזה מוכח שהחשש דעות שקר בקריאת-שמע בלא תפילין הוא גם לאחר קיום מצוות תפילין.

שמעלין בקודש ולא מורדין"³²], מה-שאינ-כן בכגון דא שישנן ב' מצוות, לא אמרינן "מעלין בקודש", אלא להיפך, ש"כל המקודש מחבירו קודם את חבירו"³³ – כבר תירצו על זה³⁴ שכיוון ששניהם (הטלית והתפילין) על גופו של האדם שמתקדש בהם, שייך בזה שפיר מעלין בקודש, שתחילה לובש על גופו הטלית, ואחר-כך מוסיף ומניח על גופו התפילין, שעל-ידי זה ניתוסף בקדושת האדם.

ועל-דרך זה מובן בנוגע לקריאת-שמע ותפילין, שעם היותם ב' מצוות, שייך בהם שפיר מעלין בקודש, כיוון שעל-ידם נמשכת קדושה על האדם, ולכן צריך להיות הסדר דקריאת-שמע ואחר-כך תפילין, שמתחיל בהקדושה דקריאת-שמע, ואחר-כך מוסיף בהקדושה היותר נעלית דתפילין.

ד. והנה, כל השקלא וטריא הנ"ל היא בנוגע לקריאת-שמע קודם הנחת תפילין, אבל לאחר ששכבר הניח תפילין, בוודאי יוכל לקרות

בעל-העיטור (הל' תפילין שער ראשון חלק השישי) – הובא בב"י טואו"ח שם (ר"ה כתבו).
(36) ריש מס' ברכות.
(37) בס' ליקוטי חבר בן חיים מהג' תלמיד החת"ס זצ"ל – הובא ב'אות חיים ושלום' שם.
(38) אף ששניהם (גם דר"ת) אמת – בנוגע לרוחניות העניינים למעלה, או לעתיד-לבוא

(31) שבת כא, ב.
(32) מנחות צט, א.
(33) זבחים פט, א (במשנה). וש"נ. רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ט ה"ב.
(34) ראה יד-אפרים שם. שבילי-דוד או"ח שם. 'אות חיים ושלום' שם.
(35) הגה"מ (להרמב"ם הל' תפילין ספ"ד) בשם

דבר מלכות

דגוף נקי (כנ"ל), הרי, הא גופא שבגלל חשש זה נמנעים מהנחת תפילין כל היום, הוא, משום שבלאו הכי אין אנו יכולים להוסיף ולפעול המשכה חדשה על-ידי זה שיהיו התפילין מונחים עלינו במשך כל היום.

י. ומכל הנ"ל יש לימוד והוראה בנוגע לסדר העבודה עם עצמו ועם הזולת – שהם בדוגמת ב' העניינים דקריאת-שמע (עולה, העלאה, עבודה עם עצמו) ותפילין (נסכים, המשכה, עבודה עם הזולת).

ובהקדמה:

ישנם כאלה שנתמנו על עניינים של עסקנות ציבורית, ובמהלך עסקנותם התחילו להרגיש תענוג גדול ("א גרויסן געשמאק") בעסקנות, וכל-כך נשתקעו בזה ("זיי האבן זיך אויף אזוי פיל אריינגעלאזט אין דעם") עד ששכחו לגמרי על עצמם...

– ה"געשמאק" שבעסקנות ציבורית הוא בעצם העובדה שבהיותו "עסקן ציבורי" פטור הוא מלחשוב על עצמו, מעמדו ומצבו כו', ובוודאי שאינו צריך לחשוב אודות ביטול עצמו (וגם לא אודות ביטול זולתו, כיוון שיש לו "משמשים" ו"משמשי משמשים" שיעשו זאת עבורו)...

ועל זה באה ההוראה מסדר ההנהגה דקריאת-שמע ותפילין – שלמרות גודל המעלה שבתפילין ועד שגדלה מעלתם גם לגבי קריאת-שמע, אין מניחים תפילין כל היום, ולא עוד אלא שמקדימים קריאת-שמע לתפילין:

א) למרות גודל המעלה שבעסקנות ציבורית, יש להגביא את הזמן המוקדש לעסקנות שיהיה בהתאם למה שנצטווה (שעה אחת, ב', ג' או ד' שעות, וכיוצא בזה), שכן, במשך זמן זה פועל הוא כל מה שביכולתו לפעול, ובמילא אין לו

וההסברה בזה³⁹ – שהחשש דעדות שקר ללא תפילין גם לאחרי הנחת תפילין אינו אלא להדעה שמצוות תפילין היא (לא רק להניח התפילין, וברגע שהניחם, כבר קיים המצווה, אלא) "להיות תפילין על הראש"⁴⁰, ובכל רגע ורגע שהתפילין עליו הרי הוא מקיים מצוות תפילין, ולכן, גם לאחרי שכבר הניח תפילין, יש חשש דעדות שקר אם יקרא קריאת-שמע בלא תפילין, מצד ביטול המצווה תפילין, ולכן, גם לאחרי שכבר הניח תפילין, יש חשש דעדות שקר אם יקרא קריאת-שמע בלא תפילין, מצד ביטול המצווה ברגע זה.

מזה מובן שכל זה אינו אלא בדורות שלפנינו כשהיו נוהגים לישוב בתפילין כל היום, מה- שאין-כן בימינו שנהגו שלא להניחם כל היום (מפני שצריכים גוף נקי ואין כל אדם יכול להיזהר שלא יפח בהם כו')⁴¹, הנה לאחר הנחת תפילין, שוב אין חשש דעדות שקר בקריאת-שמע בלא תפילין, ולכן, גם כשמתפללין ערבית מבעוד יום, אין אנו קורין קריאת-שמע של ערבית בתפילין (דלא בזמן הגאונים), וכן נוהגים אנו לקרות קריאת-שמע גם בתפילין דרבינו תם (ועל-דרך זה בתפילין דראב"ד ושימוש-ארבה – אלה שנוהגים להניחם), כהוראת רבותינו נשיאינו בזה⁴² (דלא כהחתם-סופר).

מ. ויש להוסיף בזה – על-פי פנימיות העניינים:

הטעם שבימינו אין מניחים תפילין כל היום, הוא, מצד ירידת הדורות – "אכשור דרא" בתמיהה)⁴³ – שאין בכוחנו לפעול המשכה יתירה על המשכה שכבר נפעלה על-ידי הפעולה דהנחת תפילין, דלא כבזמן הגאונים שבכל רגע ורגע היו פועלים המשכה חדשה. ואף שהטעם על-פי נגלה הוא מצד הזהירות

(42) 'היום יום' יט מנחם-אב (מ'לקוט רשימות') – נדפס ב'רשימות' הוברת ט עמ' 7 ואילך. וש"נ).

(43) יבמות לט, ב (ובפרש"י). וש"נ.

(ראה פע"ח שער התפילין פ"ט).

(39) 'אות חיים ושלום' שם.

(40) ראה לקו"ש ואתחנן תנש"א ס"ג. וש"נ.

(41) טוש"ע ואדה"ז או"ח סל"ו ס"ב.

דבר מלכות

להשקיע בזה זמן נוסף, כיוון שעל-ידי זה לא

יתוסף בפעולתו (כשם שהנחת תפילין היא במשך בזמן מוגבל, כיוון שאי-אפשר להוסיף בהמשכה דתפילין על-ידי הנחתם במשך כל היום).

(ב) בד בכר עם פעילותו בעסקנות ציבורית, צריך לחשוב גם אודות עצמו, כמו שכתוב⁴⁴ "ומבשרך לא תתעלם", היינו, לעסוק בבירור עצמו, לטבול במקווה ("גיין אין וואסער"), ללמוד חסידות ולהתפלל באריכות וכו', ובכללות, כפתגם החסיד ר' גרשון-דוב שה"מחר" צריך להיות באופן אחר לגמרי⁴⁵. ולא עוד אלא שהמחשבה אודות עצמו היא ההקדמה (ברוגמת ההקדמה דקריאת-שמע לתפילין) שעל-ידיה תהיה העסקנות כדבעי, שלא יבוא למצב שישתקע בהעסקנות עד שישכח לגמרי על עצמו ("ער וועט ניט וויסן

פון זיין לייב און לעבן").
יא. ועל-ידי זה שעבודתו תהיה "להיות כרבו", הנה סוף סוף "יהיה כרבו", ולא רק "כרבו", בכ"ף הדמיון, אלא יתירה מזה, שכל מציאותו היא מציאות הרב, היינו, שתמורת היותו תחילה בבחינת "עבדא בהפקירא ניחא ליה" (שזהו עניין דעבד כנעני⁴⁶), נעשה עבד שכל מציאותו אינה אלא מציאות האדון (הרב), שזהו עניין ד"עבד נאמן"⁴⁷, על-דרך וברוגמת הרב שנקרא "עבד נאמן", ועליו נאמר⁴⁸ "בכל ביתי נאמן הוא".

(מהתועדות שבת-קודש פרשת שלח, כ"ח בסיוון, מברכים החודש תמוז היתשי"ב, 'תורת מנחם – התועדות' תשי"ב, חלק שלישי (ז), עמ' 22-12 – בלתי מוגה)

44 ישעיה נחז, וראה סה"מ קונטרסים ח"ב שז, סע"ב.
45 ראה 'תורת-מנחם – התועדות' ח"א ריש ע' 65. וש"נ.
46 ראה סה"מ מלוקט שם, ובהנסמן שם הערה 21.
47 ראה המשך תרס"ו עמ' שיח. ובכ"מ.
48 בהעלותך יב,ז.

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
ישירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

כוס תנחומין

מערכת "התקשרות" מביעה בזאת
את רגשות הזעזוע והכאב העמוקים על פטירתו הטראגית
של אחד מבני החברה,
שהיה שותף להכנת גיליון זה ולהגהתו, חברנו היקר

הרה"ח ר' **יוסף יצחק** ע"ה **איידלמן**

שנקטף מעמנו בעודו בשיא כוחו, בעש"ק פ' בהעלותך,
כאשר זמן קצר קודם לכן בא למשרדו והכין את חלקו
בגיליון השבוע הזה

**כולנו שבורים ומזועזעים ומשתתפים
באבלה הכבד של משפחתו הנכבדה**

אנו משגרים לרעייתו, לילדיו, להוריו, השלוחים במרוקו, ולכל בני המשפחה
את תנחומנו, כי הקב"ה ירפא את שברכם וינחם אתכם
בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ומעתה ועד עולם ימצאכם
אך טוב וחסד, בטוב הנראה והנגלה.

ויהי רצון שתיכף ומיד ממש יקויים הייעוד
"בולע המוות לנצח ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים",
ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם,
בגאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח צדקנו

תיכף ומיד ממש נכנסים לארץ!

לִכְּן יֵשׁ לְהוֹסִיף בְּמַעֲשֵׂינוּ וְעַבּוּדֵינוּ מֵתוֹךְ שְׂמֵחָה

...בפרט לאחר מעשינו ועבודתינו בהפצת המעיינות חוצה – שזהו תוכן עניין הנסכים, סולת, יין ושמן, בעבודה הרוחנית: "שמן" הוא עניין החכמה, ו"יין" הוא עניין הבינה, ו"סולת" הוא עניין הדעת ("אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעם טעם דגן"), כמבואר בדרושי חסידות, היינו, שהגילוי דתורת חסידות חב"ד ("מעיינותיך") נמשך וחודר בכל העולם כולו, "חוצה" (רוגמת היין דנסכים שיוורד על-ידי השיתין עד לתהום), שעל-ידי-זוה פועלים את ביאת דוד מלכא משיחא. ולכן, כשנמצאים יום נוסף בגלות, הרי עם היות שאפילו יום אחד נוסף בגלות הוא עניין רע ומר כו', שלכן צועקים "עד מתי" וכו' וכו', יש להוסיף במעשינו ועבודתנו מתוך שמחה וטוב לבב, מכיוון שיודעים שתיכף ומיד ממש נכנסים לארץ (ובלשון ההפטרס "כי נתן ה' בידינו את כל הארץ וגם נמוגו כל יושבי הארץ מפנינו"), ולא נותר אלא "לצחצח את הכפתורים", כדי שהכניסה לארץ תיכף ומיד תהיה באופן הכי נעלה.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת שלח ה'תשמ"א, 'תורת-מנחם – התוועדות' תשמ"א, כרך ג, עמ' 544)

לֹא תְהִיָּה הַבְּדִלָּה בֵּין שַׁבַּת לְיִשְׂרָאֵל

מבואר במדרשי חז"ל ש"שניים אנשים" ששלח יהושע הם כלב ופינחס:
כלב – הוא היחיד (נוסף על יהושע) שנשאר מהמרגלים דמשה, כיוון ש"היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי גו'". אבל פינחס, בנו של אלעזר בן אהרן הכהן, משבט לוי – למה שלחו יהושע לראות את הארץ לצורך כיבושה, הרי שבט לוי "לא עורכין מלחמה כשאר ישראל?"
ויש לומר הביאור בזה – על-פי דברי הגמרא "עתידה ארץ ישראל שתחלק לשלושה-עשר שבטים", שגם שבט לוי יקבל חלק בארץ, כמו שכתוב "שער לוי אחד":
"למה לא זכה לוי בנחלת ארץ-ישראל ובביזתה עם אחיו – מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים, שנאמר יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, לפיכך הובדלו מדרכי העולם, לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין... אלא הם חיל השם, שנאמר ברך ה' חילו, והוא ברוך הוא זוכה להם, שנאמר אני חלקך ונחלתך."
אבל לעתיד לבוא, כיוון ש"באותן הימים תרבה הדעה והחכמה והאמת, שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה'", ועד ש"לא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד... שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" – לא יהיה צורך בהבדלה דשבט לוי מדרכי העולם שיהיה אז בתכלית השלימות, ולכן יקבל גם שבט לוי חלק ונחלה בארץ.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת שלח, מברכים החודש תמוז ה'תש"א.)

'תורת-מנחם – התוועדות' תשמ"א, כרך ג, עמ' 363-362)

כוהנים בעבודתם

הרבי תבע מכהנים תביעות מיוחדות בתחום הפצת היהדות ומציאת זיווג הגון □ חוקר בגדר "כהנים זריזים הם" ובאישיותם של תנאים כהנים □ "ובפרט שהוא מזרעו של אהרן הכהן, אשר על כל השבת נאמר 'יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל'"

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

לעניני כהונה. לכן מצד (ציווי) הקב"ה אין צורך להזהיר בית-דין עליו, אבל משה הוסיף מדעתו ("סייג לתורה"), שכן אף-על-פי שבהיות הכוהן עסוק בעבודתו – עבודת הכהונה – זריז הוא, שכן יראת עבודת הקודש עליו, אך כשאינו עסוק בעבודתו אפשר שתהיה חלישות בזריזותו, ועל-כן זירזם משה רבנו.

עבודת הכוהנים גם כלפי חוץ

במכתב כללי-פרטי משנת תשל"ב (איגרות-קודש, כרך זך, עמ' תלט) מתעכב הרבי על הביטוי שמופיע בגוף האיגרת "ממלכת כוהנים" וכותב:

ואף שעבודת הכהנים היא בעיקרה בבית-המקדש הרי שיש גם-כן עבודה בגבולין [והרבי מציין: "פסחים עב, סוף-עמוד ב. וברמב"ם הלכות נשיאת-כפיים (פרק ט"ו הלכות ד"ה) דהוקשה ברכת כהנים לעבודה... ונטילת-ידיים שלפניה צריכה להיות "כדרך שמקדשין לעבודה"] ועוד שבבית-המקדש היו חלונות שקופים כו' וכדרשת חז"ל (מנחות פו, ב ובפירוש רש"י שם), אלא שבזמן הגלות צריך לילך למקום המתברר כמבואר במקום אחר [תורה-אור בראשית ה, סוף עמ' ובכמה מקומות] וכברמב"ם דלהלן (הלכות שמיטה ויובל בסופן) דכל איש יכול להיות על-דרך דכוון ולו.

חז"ל קבעו (שבת כ, א) ש"כוהנים זריזין הן". בטעמה של הגדרה זו חוקר הרבי, שכן אפשר לפרשה בשני אופנים (ליקוטי-שיחות, כרך לד, עמ' 64-65):

א) עבודת הכהונה, התעסקותם (או הימצאותם) בעבודת הקודש (והמקדש) מביאה אותם לידי זריזות זו.

ב) מדובר בתכונת נפש של הכוהן, שבאה מצד עצם עניין הכהונה (כלשון רש"י שבת, שם: "שכולם היו בני תורה וחרדים ונזכרים").

הנפקא-מינא בין שני אופנים אלו:

בדבר שאינו שייך לעבודת הכהונה, האם גם אז אומרים שה"כוהנים זריזים הם". לדוגמה, בנושא הפרישות מטומאה (ואיסורי חיתון כו') שבפרשת אמור, שזהירות זו צריכה להיות בכל מקום (אפילו בחוץ-לארץ) ובכל זמן (גם כשאינן בית-המקדש קיים). לאופן הראשון – לא שייך כל זה.

לעומת זאת לאופן השני, הרברים שרירין וקיימים.

ובכך מסביר הרבי את העובדה שמשה רבנו הזהיר (פרשת אמור, פרק כא, פסוק כד) את הבית-דין (של ישראל) על הכוהנים (גם בדיני מום) מדעת עצמו, על-אף שלא נצטווה על כך מפי הקב"ה. כי מצד תכונת נפשם של הכוהנים, ראוי להם להיות זריזים בכל השייך

ניצוצי רבי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו שללח לי בהיותו ב...
ובתקוותי שלעת עתה כבר נמצא חזרה ב...
לכן באתי במענה בזה.

ושאלתו – כיוון שישנה סברא אודות נישואין
עם בחורה שהכיר אותה מזמן, אבל כו'.

הנה תורתנו נקראת תורת חיים גם כפשוטה,
והיינו שהאושר של האיש והאישה הישראליים
בחיייהם בעולם הזה תלוי בהנהגתם מתאים
להוראות התורה, המתאימות לכל אחד ואחת כפי
הצורך שלהם וכפי תכונותיהם, ומכלל הן אתה
שומע לאו, היינו שבהנהגה הפך הוראות הנ"ל –
לא זו הדרך לאושר, אלא אדרבה, להפכו של זה
המתנהג באופן כזה.

ובהנוגע לשאלתו בפרט, הרי כיוון שהוא כהן
ובנישואי כהן ישנם בתורתנו הקדושה הגדרות
מיוחדות, חוששני שאין ההצעה אודותיה כותב
משביעת רצון וממלאת דרישת הגדרות אלו. ואם כן
הוא, הרי אין ההצעה מתאמת – לא בשבילו ולא
בשביל הבחורה ולא רק ברוח אלא גם בגשמיות.

והי' יתברך ינחה אותו וינחה אותה בדרך הטוב
לפני כל אחד ואחת מהם.

"קודש-קדשים שבישראל"

בהתייחסו לשורת מחלוקות שבהן נחלקו
רבי ישמעאל ורבי עקיבא, אומר הרבי (הדרן
י"א ניסן תשל"ב סט"ז):

רבי ישמעאל היה כהן קודש-קדשים שבישראל,
ונצטוו "לברך את עמו ישראל באהבה" – היה
מחשב את ישראל ביותר, וכמו שאמר "בני-ישראל,
אני כפרתי". ולכן, בכל עניין בתורה שאפשר לומר
שה"בעלות" הוא לישראל – מפרש כן, ובדוגמת
"כהנא מסייע כהני".

מה שאין-כן רבי עקיבא ... אף שהיה "רגיל
לזכות את ישראל... אבל רבי ישמעאל הגדול...

ובמקום אחר (ליקוטי-שיחות, כרך י, עמ'
43-42) בעניין ברכת כוהנים:

לדעת רבי עקיבא, ברכת כהנים מצד עצמה הוא
ברכת **בשר דום**, ולכן נדרש פסוק **מיוחד** שהקב"ה
מסכים על ידם – היינו שישנו כוח **מיוחד** מהקב"ה

"מזרעו של אהרן הכהן"

אחד האישים הדומיננטיים שפעלו בעיר
אשדוד היה הרב משה כוהן שאולי, איש חינוך
שהקים מרכז חינוכי (ושימש כרב ליוצאי ארץ
באה"ק) ואשר פרסם עשרות ספרים בסגנון
עממי לציבור הרחב.

לאחרונה נחשפה האיגרת ששיגר לו הרבי
בשנת תשל"ג וניתנה כאן בשלמותה (האיגרת
עומדת להתפרסם בקרוב באיגרות-קודש, כרך
כח):

ב"ה, כ' אייר ה'תשל"ג

ברוקלין, נ"י.

הו"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים

הרב משה כוהן שי' שאולי

אשדוד

שלום וברכה!

בעתו ובנועם קבלתי מכתבו עם המצורף אליו,
חוברת 'צרוח הבושם' (מס' 3) בצירוף הידיעות על-
דבר פעולותיו בחינוך על טהרת הקודש, לבני עם
קדוש בארץ הקודש ברוח תורתנו הקדושה, תורת
אמת ותורת חיים ומצוותיה עליהן נאמר וחי בהם.

ויהי-רצון אשר יוסיף בזה ככל האפשרי שהרי
מעלין בקודש וזכות הרבים מסייעות.

ובפרט שהוא מזרעו של אהרן הכהן, אשר על כל
השבט נאמר "יורו משפטיך ליעקב ותורתך
לישראל".

בכבוד ובברכה.

נ.ב. בטח עלידי עושי רצונו ישלח גם החוברות
הקודמות, וכן ינהג בעתיד, ות"ח למפרע.

בת זוג הראויה לכוהן

המכתב הבא יש בו חידוש עצום: הרבי מבאר
לכוהן כי תפקידו כ"כוהן" מחייב בת-זוג
מתאימה מבחינה רוחנית (**פרסום ראשון**):

ב"ה. י"ב אדר...

מר.. שי' הכהן

ניצוצי רבי

הרבי מחדרו חגור אבנט, לבוש סירטוק משי, ובירך ב'גן עדן התחתון' את השלוחים לאוסטרליה. [נוסח הברכה הוגה לאחר-מכן על-ידי הרבי ונרפס בליקוטי-שיחות (צילום ההגהות בספר 'איי המלך' (אוסטרליה תשנ"ב) עמ' צ-צא)].

עם סיום הברכה שאל הרבי אם נמצא במקום [=בין השלוחים] כוהן. ניגש כוהן והרבי נתן לו שקית צהובה ובתוכה ליקוטי-שיחות, כרך טו; לקו"ש השבועי פרשת משפטים; 3 שטרות בני 10 לירות ישראליות לתיתם לצדקה באה"ק ו-3 שטרות בני \$10 אוסטרלי לתיתם לצדקה באוסטרליה. אחר-כך הוציא מסידורו שלושה שטרות של דולר ארה"ב לתיתם לצדקה לפני הנסיעה. גם הבא בתור נשאל על-ידי הרבי אם הוא כוהן או לוי... ואחר-כך כשחילק הרבי לאבות שלושה דולרים, שוב שאל: האם יש כוהן, וכך גם להשני בתור!...

"נוגע לכשרות כמה וכמה בתים"

בשולי רשימה זו הנה השלמה קטנה וחשובה לרשימתנו שבגיליון תרי"ח בנושא כשרות:

תשובת כ"ק אדמו"ר מחדוש כסלו תשל"ד:

ולעיר כיוון שצריך להתחרות עם סי' כיו"ב [=ספרים כיוצא בזה] סתמיים (לאו דוקא – כשר) **ולנצחם** (שהרי זה נוגע לכשרות כו"כ [=כמה וכמה] בתים דבניי [=דבני ישראל]) צ"ל [=צריך להיות] גם בעניינים חיצוניים מהודר ונאה, אפילו באם עייז [=על-ידיה] יתוסף בהוצאות. ועוד **ועיקר** חלק הדינים צ"ל [=צריך להיות] מוגה עכ"פ [=על כל פנים] עייז [=על ידי] שניים.

שהברכות תהיינה ברכות **הקב"ה**, מלמעלה מהשתלשלות, שזהו הפירוש "**הקב"ה מסכים** על ידם".

מה-שאינן רבי ישמעאל (כהנא – מסייע ומגדיל כוח) כהניו לדעתו שיש בברכת הכהנים מצד עצמה כוח זה ואין צורך לזה קרא מיוחד.

בסגנון אחר קצת:

עניין ברכת-כהנים כמו שהוא במקום (למעלה מסדר השתלשלות) – ניתן **כולו** ל"בעלות" של כהנים ואין צריכים הסכמה נוספת...

הכנה במקצת – צריכה להיות

ומעניין לעניין – באיגרת לרגל סיום מסכת ראש-השנה בשנת תשט"ו כתב הרבי (איגרות-קודש, כרך יא, עמ' מדר-מה):

ובהקדם החילוק דברכת כהנים ותפילה, שהתפילה תלויה באדם, שהרי היא שהוא מתחנן ומבקש, ומובן שכפי שמכין את עצמו לזה – יהיה גם כן מילוי שאלתו, מה-שאינן ברכת כהנים שהכהנים מברכים בשליחותו של מקום ובציווי, וכמו שכתוב "כה תברכו וגו'", וכתפילת כהנים לאחר נשיאת-כפיים, "עשינו מה שגזרת עלינו". ומזה מובן שהכנת האדם אינו נוגע בזה, כי היד ד' תקצר, גם מבלי שיכין האדם את-עצמו לכך, ואף-על-פי-כן הנה תני דעם שאחורי הכהנים אינם בכלל הברכה, זאת אומרת – שאף-על-פי שהברכה באה מהקב"ה, הכנה במקצת צריכה להיות גם מצד המתברך, לכל הפחות שיעמוד פנים כנגד פנים, שזה מורה על הקירוב הדעת להעניין, ולא באופן אחר, ואם בברכה הבאה מלמעלה כך, ואין הכהנים יכולים לזכות אותם העומדים מאחוריהם כיוון דלא אניסי בזה, הרי על-אחת-כמה-זכמה שהדין כן הוא בתפילה שעיקרה הכנת האדם לעבודתו...

"וקידשתו"

ל' שבכט תש"מ: לפני תפילת מנחה יצא

"חלק לעולם הבא"

רבי אלעזר המודעי אומר: המחלל את הקודשים, והמבזה את המועדות, והמלבין פני חברו ברבים, והמפר בריתו של אברהם אבינו, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה – אף-על-פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא (פרק ג משנה יא)

פירש רבנו עובדיה מברטנורא:

ולא חזר בתשובה מאחת מעבירות הללו שבידו, אף-על-פי שבאו עליו ייסורים ומת בייסורים, אין לו חלק לעולם הבא. אבל אם חזר בתשובה קודם מותו, אין לך דבר שעומד בפני התשובה.

פירש כ"ק אדמו"ר:

הנקודה המשותפת לחמש העניינים המנויים במשנתנו היא, שבכולם מתכוון האדם לבטל דבר שבקדושה שנתחדש על-ידי מעשה בני-אדם. משום כך אין לו חלק לעולם הבא, כי בזה הוא מהרס ופוגע בעניין כללי ועיקרי שקבע הקב"ה בעולמו: לכל אחד ואחד מ ישראל ניתן הכוח והיכולת להפך קודש לחול; ולא זו בלבד שאינו מנצל כוח זה, אלא עושה היפוכו:

המחלל את הקודשים – רוב ענייני קודשים אינם קודש בידי שמים (כקדושת בכור), אלא חולין שנתקדשו על-ידי מעשה בני-אדם (כמו בהמה שהקדישה בעלה לקורבן; תרומה ומעשר; וכיו"ב). וה"מחלל את הקודשים" מתכוון לחלל קדושה זו ולעשות חולין ("מחלל" מלשון חולין), היפך עניין הקדושה.

המבזה את המועדות – קביעת המועדות נמסרה לבית-דין, כמאמר רז"ל "ישראל אינהו דקדשינהו לזמני", היינו שיום חול מתקדש על-ידי מעשה בני-אדם. והמבזה ימים אלו מתכוון לבטל קדושה זו. ולכן נקט "מועדות" ולא שבת, כי שבת "מקדשא וקיימא" ואינה תלויה במעשה ידי אדם.

המלבין פני חברו ברבים – ידידות ואהווה ("חבירו") הרי בא על-ידי מעשה בני-אדם – פעולותיהם של שני החברים. וכאשר במקום לכבד את חברו במידה יתירה הוא מנצל את הידידות להיפוכה ומלבין פני חברו (וכנראה במוחש שאינה דומה להלבנת-פנים על-ידי איש זר להלבנת פנים על-ידי חבר), "אין לו חלק לעולם הבא".

המפר בריתו של אברהם אבינו – הנתינת-כוח על המילה באה לנו בירושה מאברהם אבינו, היינו שהוא דבר שבקדושה שנתחדש על-ידי מעשה בני-אדם. והמפר ברית זה מתכוון לחלל ולהפקיע קדושה זו.

המגלה פנים בתורה שלא כהלכה – האדם מקבל ידיעותיו בתורה מרבותיו שלמד תורה מפיהם, היינו שידיעותיו בתורה נקנו לו על-ידי מעשה בני-אדם. כוונת הלימוד היא שיתנהג האדם על-פי תורה; וזה מנצל ידיעותיו בתורה לגלות פנים בתורה שלא כהלכה, היינו שלא זו בלבד שאינו מקיים מצוות התורה אלא שטוען שהתורה אומרת כך.

(משיחת מוצ"ק פרשת וישלח תשל"ח – בלתי מוגה; יביאורים לפרקי אבות' כרך א (א"ה) עמ' 158-160)

פרשת שלח

פרשת שלח

ההוראה משם פרשתנו – "שלח" – בעבודת-ה':
"שלח" הוא מלשון שליחות. כלומר, שולחים אותו מד' אמותיו למקום שחוץ ממנו, חוץ מד' אמותיו הרוחניות, כדי לעשות שם "ארץ-ישראל", כפתגמו הידוע של הרבי ה'צמח-צדק': "עשה כאן ארץ-ישראל". הווי אומר: יש לצאת ל'מקום רחוק' מיהדות ומתורה, ולהביא לשם נר מצווה ותורה אור.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת שלח ה'תשמ"ו)

ויהס כלב את העם (יג,ל)

מה ראה כלב שהשתיק את המרגלים כבר בשלב זה, והלוא לכאורה לא היה כל דופי בדבריהם עד כאן, שכן הם רק השיבו על השאלות שמשה רבנו ביקשם לברר על הארץ ויושביה ותו לא?! אלא כלב מיהר להסותם משום שראה שהפכו את סדר הדברים: משה שאל תחילה על חוזק העם ("החזק הוא הרפה"), דבר שהיה חשוב לסדר המלחמה, ורק לאחר מכן על טיב הארץ ("השמנה היא אם רזה"), שזהו הרווח והשכר של המלחמה. אולם המרגלים שינו את הסדר והשיבו תחילה על הארץ ("זבת חלב ודבש היא"), ואחר-כך על גבורתם של יושבי הארץ ("עו העם היושב בארץ"). כאשר שמע כלב שהקדימו והדגישו את השכר, עבודה על מנת לקבל פרס – מיד השתיקם.

(ליקוטי-שיחות, כרך ד, עמ' 1313)

* * *

דווקא כלב, ולא יהושע, הצליח להשתיק את כל העם, כולל את המרגלים.
טעם הדבר: כלב ניצל מעצת המרגלים על-ידי תפילתו שלו (רש"י פסוק כב), היינו בדרך "העלאה מלמטה למעלה", ואילו יהושע ניצל על-ידי תפילת משה (רש"י ריש פרשתנו), בדרך "המשכה מלמעלה למטה". משום כך פעל דווקא כלב את ההתבטלות וההתעלות של המטה ביותר (המרגלים), שכן דווקא על-ידי 'העלאה' אפשר לחדור גם אל המטה-מטה ביותר.

(ליקוטי-שיחות, כרך ח, עמ' 90)

ושם ראינו את הנפילים בני ענק (יג,לג)

מבני שמחזאי ועזאל שנפלו מן השמים בדור אנוש (רש"י)

מלאכים אלו ירדו לעולם ובעת ירדתם נתגשמו והייתה להם נפילה עצומה, כמסופר בסוף פרשת בראשית. המרגלים הזכירו אותם כדי לרמוז שירידה דומה צפויה לבני-ישראל לאחר שייצאו מהמדבר. שהרי במדבר הם מנותקים מהעולם, ועל-ידי כניסתם לארץ-ישראל, יצטרכו לעסוק בענייני העולם.

אך באמת אין הגידון דומה לראיה. שהרי ליהודי ניתנו כוחות נעלים, שלא בערך למלאכים. הנשמה היא "חלק אלוהי ממעל ממש", ו"ישראל יקוב"ה כולא חד", ולכן לא זו בלבד שהעסק

ממעייני החסידות

בענייני העולם אינו מוריד את הנשמה מדרגתה, אלא אדרבה – בכוחה להפוך את ענייני העולם ולעשות מהם 'דירה' לו יתברך.

(מהתועודות שבת-קודש פרשת שלח ה'תשמ"ו)

ולמה ה' מביא אתנו אל הארץ הזאת... נשינו וטפנו יהיו לבז (יד,ג)

טפנו – רמז לאדם שהוא 'קטן' ודל בידיעת התורה. אצל אדם כזה מושקע חלק חשוב מכוחותיו במילי דעלמא, ולא עוד, אלא שגם כשהוא עוסק בתורה ובעבודה, מעורבות בזה לפעמים פניות אישיות, והלימוד הוא ללא שימת לב והיגיעה הדרושה. זהו שאמרו (ליקוטי-תורה בראשית מז,ב) שהתינוק מפרר יותר ממה שאוכל, כלומר: תורתו 'מתפררת' ונשכחת יותר ממה ש'נאכל' ונקלט. "טפנו יהיו לבז": המרגלים חששו שאם ייכנסו בני-ישראל לארץ, תהיה מלאכתם קבע ותורתם עראי, בחינת 'טף', ותורתם תהיה לבז.

על זה השיב להם הקב"ה (פסוק לא): "ומפכם אשר אמרתם לבז יהיה והבאתי אותם וידעו את הארץ" – כשארם עסוק בענייני העולם במשך חלק חשוב של היום, ובכל-זאת הוא קובע עיתים לתורה – הדבר יקר בעיני ה' יותר מעסק התורה של אדם שאין לו מניעות וניסיונות כלל.

(ליקוטי-שיחות, כרך יג, עמ' 196)

אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם (יד,ט)

"אף תיראו את עם הארץ" – ליהודי אין מה לפחד מהארציות ומהחומריות של העולם, "ארץ כנען", ועליו לכבשה ולעשות ממנה 'ארץ-ישראל', שכן 'לחמנו הם' – כשם שלחם נועד למאכל אדם, כן מטרת בריאת העולם אינה אלא "בשביל ישראל" (רש"י ריש בראשית), כדי שיהודי יכבוש את העולם ויעשה ממנו 'דירה' לו יתברך.

(משיחת כ"ב בסיוון ה'תשמ"ה)

פרשת נסכים

למה נסמכה פרשת נסכים לפרשת המרגלים?

נסכים דומים לתפילין, שלכן "הקורא קריאת-שמע בלא תפילין כאילו הקריב זבח בלא נסכים" (ברכות יד). מכאן סמיכות הפרשיות: שהרי המרגלים לא רצו להיכנס לארץ בגלל הפחד מגבורת יושביה; ואילו קיום מצוות תפילין מטילה אימה ופחד על האויב, כדכתיב (תבוא כח), "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", ואמרו חז"ל – "אלו תפילין שבראש" (ברכות ו).

(תורת לוי-יצחק עמ' קיט)

סלחתי כדבריך (יד,ב)

"סלחתי" – הסליחה והמחילה באה מלמעלה, "כדבריך" – על-פי אופן התשובה, כפי שהכין האדם את ליבו בתשובה ובחרטה מעומק הלב. זהו שאנו אומרים בתפילת שמונה-עשרה "חנן המרבה לסלוח" – שיש דרגות רבות בסליחה, ולכל אחד ואחד הקב"ה סולח על-פי מדרגת התשובה שעשה.

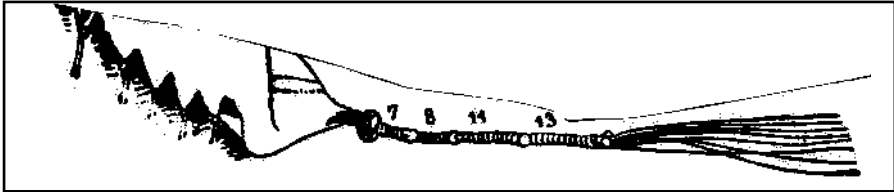
(ליקוטי-תורה, דברים, עמ' עב)

כריכת פתילי הציצית

מאת הרב לוי-יצחק רסקין, דומ"צ לונדון-אנגליה

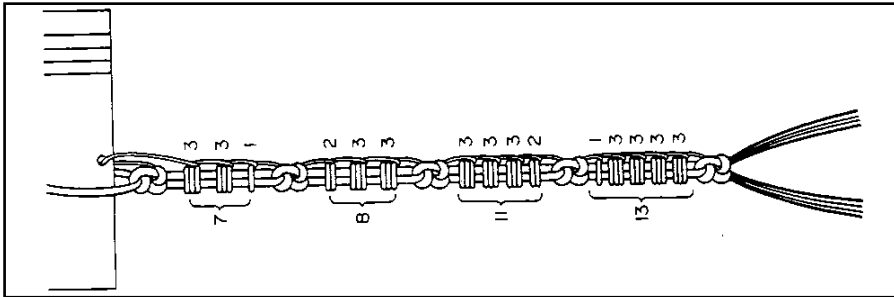
אופן כריכת הציצית לפי מנהג אשכנז הנפוץ הוא, שבין קשר כפול א' לב' כורכים ז' פעמים; בין ב' לג' – ח' פעמים; בחטיבה ג' – י"א פעמים; ובאחרונה – י"ג פעמים. בסך הכול – מסבב ל"ט סיבובים, כמניין 'הוי"ה אחד' (ראה שוע"ר סי' יא ס"ל, משנ"ב שם ס"ק ע).

עוד מובא מכתבי האריז"ל להרחיק מעט בין כל חוליה של ג' כריכות לבין חברתה, וכך נוצרות י"ג חוליות קטנות, כאשר עשו מניין זה של חוליות בזמן שהיה תכלת (שוע"ר שם ס"ל א). [ולהעיר מרש"י חולין מה, א, מוזכר בש"ך יו"ד סי' לד ס"ק טז – לעניין הטבעות שבהגדרת]. ברם סלסול זה לא נתפשט בין רוב בני אשכנז, שנוהגים לכרוך ז' כריכות בזה אחר בלא הפסק, ואחר הקשר הכפול כורכים ח' פעמים וכן הלאה (ראה ציור 1 – מקיצור שו"ע הוצאת הרב דוד פלדמן, מנשטטר תשי"א).

ציור 1

אולם בחב"ד דייקו שיוכרו י"ג החוליות (איגרות-קודש כ"ק אדמו"ר זי"ע חי"א עמ' שסב). ומנהג הנפוץ בחב"ד היום הוא כפי שצייר הר' ש.י. ווינפלד שליט"א [אליו מופנית אג"ק הנ"ל] שהופיע בס' טעמי-המנהגים (עמ' תרח ואילך) – ראה ציור 2 (מתוך ס' 'ציצית – הלכה למעשה' ע' קכ, לש"ב הרא"י גוראריה שליט"א).

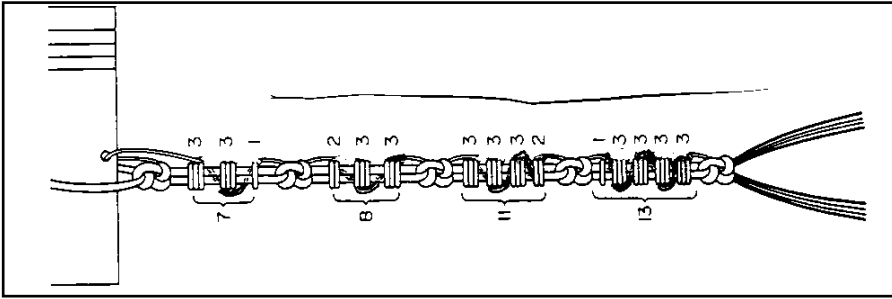

ציור 2

אלא נראה שבמנהג דידן חלו שינויים. כי בס' 'ציצית – הלכה למעשה' הנ"ל (ע' קיט הע' 60) כותב בשם סבי, הרה"ח ר' יעקב-יוסף ראסקין ע"ה, שהיה בירו מסורה איש מפי איש עד לר'

בירור ענייני הלכה ומנהג

מיכאל אפאצקער, מחסידי אדמו"ר הזקן, "שיש לקשור הציצית כך שהשמש הנכרך על החוטים עובר בין שני הצדדים בין חוליה לחוליה מצד זה לצד שכנגדו, ואז גדל המרחק בין חוליה לחוליה ונעשה שווה וקבוע. [ראה ציור 3].

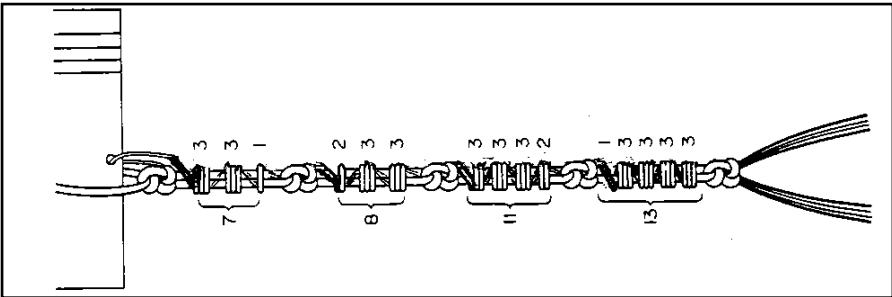
ציור 3

"הרי"י רסקין כתב זאת בשעתו לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו זי"ע, ושאל הוראה למעשה באיזה אופן לעשות הציצית, אם כאופן המוזכר בטעמי-המנהגים או כאופן זה האחרון, ונענה (ז' אלול תשמ"א): שייך לרבני אנ"ש שי".

ועיין עוד שם בשם הרב גרינגלאס שליט"א.

וכעת שמעתי תוספת דברים בנושא, ואולי בכך יובהר מה שכ"ק אדמו"ר זי"ע נמנע מלאשר אופן זה.

והיינו ששמעתי מפי הרה"ח ר' מנחם-מענדל מרוזוב שי', שבעבר בחב"ד לא כרכו הציצית כפי שעושים היום (ציור 2), ורק שבין כל ג' כריכות היו מעבירים את השמש' בתוך ז' החוטים הנכרכים, אל הצד השני, וכך נוצר הפסק בין כל חוליה של ג' כריכות לבין החוליה הבאה — ראה ציור 4. [אלא שבאופן זה אינו כל-כך מדוייק, כי לפעמים עושים הפסק רק אחרי ב' כריכות וחצי].

ציור 4

ויהי היום והרה"ח הר' אלחנן דוב מרוזוב הי"ד — אביו של הנ"ל — המציא אופן של כמין קשר הנעשה לאחרי כל ג' כריכות, שנעשים חטיבה וחוליה אחת. הוא הציע אופן זה לכ"ק אדמו"ר

בירור ענייני הלכה ומנהג

הרש"ב נ"ע, והרבי קיבל את הצעתו, ואף ביקש ממנו לעשות כן בציציות שלו. ומאז נתקבל בחב"ד אופן זה של עשיית הציצית. [ולמעשה שבאופן זה הרי על כל חוליה של ג' כריכות נעשה כעין הקשר של ציצית לדעת בעלי התוספות, ראה שיטה מקובצת מנחות לט, א סוס"ק יג, ובמרכי שם סי' תתקמ].

וייתכן שהמנהג שהזכיר סבי כנ"ל, להעביר חוט הכורך בין שני הצדדים, היינו לפני המצאת הקשר שעל כל חוליה של ג' כריכות. אבל אחרי שהפרדת החוליות כבר נוצרה על-ידי הקשרים (על-פי חידושו של הר' אד"ם הנ"ל) שוב אין צורך בהעברת החוט מצד אל צד. ויש לומר שבגלל זה לא ניאזר כ"ק אדמו"ר זי"ע לאשר אופן הכריכות שהציע סבי ע"ה.

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן-יודא, ר' יוסף-יצחק, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו